

Mastitis

E. coli

Forekomst

Coli-mastitis udgør cirka 10-15 pct. af de mastitistilfælde, der behandles i Danmark. E. coli findes naturligt overalt, hvor der er kogødning. Da udskillelsen af colibakterier ved klinisk mastitis (dvs. mastitis med symptomer) er kort, 1-2 dage, vil de colibakterier, der påvises i tankmælken, sjældent komme fra køer med klinisk mastitis. Ved PCR-test på tankmælk vil fund af E. coli derimod oftest være tegn på, at patterne er forurenede udvendigt med gødning.

Symptomer

Langt de fleste tilfælde af colimastitis, dvs. 80- 90 pct., er meget kortvarige infektioner, der går i sig selv uden behandling. Men selvom de er kortvarige, er de sjældent milde. Bakterien optræder ofte som voldsomme kliniske mastiter i perioder. Som regel er der kraftig hævelse af yveret, og koen er påvirket med nedsat eller ophørt ædelyst i nogle timer. Den kan blive kold i huden på ryggen og meget øm i kirtlen. Der ses kraftige store klatter i den sidste mælk efter malkning. Klatterne kan ligefrem være vanskelige at få ud af patten. Ved dyrkning af en mælkeprøve vil dyrlægen oftest tale om 'enkeltkolonier' dvs. relativt få bakterier. Mængden af bakterier fortæller meget om forløbet af sygdommen, og i mange tilfælde vil koen være helt frisk efter 24 timer.

Endelig er der nogle tilfælde af colimastitis, hvor koen bliver meget syg. Det starter oftest med ophørt ædelyst og kraftig nedsat mælkekemængde, men uden speciel hævelse i yveret eller forandringer i mælken. Mælken er ved nærmere eftersyn tynd og vandet, og efter nogle timer bliver den helt gullig, øl-lignende, og yveret hæver voldsomt. Koen bliver ofte lam og bør straks flyttes til en blød boks. Ved dyrkning af mælkeprøve findes oftest det, dyrlægerne kalder tæppevækst – dvs. mange bakterier. Op mod en tredjedel af disse køer vil desværre dø trods intensiv behandling, og flere af de, der overlever, vil have kraftigt nedsat ydelse på den ramte patte.

Forebyggelse

Coli-mastitis er en infektion, hvor bakterien kommer ind via pattekanalen, og hurtigt udvikler sig til yverbetændelse. Alle forhold, der nedsætter risikoen for at dette sker, vil forhindre nye tilfælde.

Mastitis

◀ Sørg derfor for:

- Rene køer
- Skum før malkning
- God reservekapacitet på malkeanlæg, der kan modstå vakuumsvingninger
- Påsætning uden luftindslip
- Undgå afspark ved god forberedelse af kørerne
- Undgå køer i negativ energibalance. De er mere modtagelige
- Vurder, om der har været ændringer i fodertildelingen
- Undersøg Selen- og E-vitamin status.

Behandling

Som nævnt kommer 80-90 pct. af tilfældene sig uden antibiotika-behandling. Nogle af disse køer vil dog være så påvirkede, at smertebehandling, flytning til blød boks og væske vil være påkrævet, inden det bliver tydeligt, om koen hurtigt er ved at blive bedre.

I alle tilfælde, hvor koen er stærkt påvirket, flyttes den til en blød boks, og der sørges for smertestillende behandling og gives væske. Langt de fleste køer er så syge, at der bør tilkaldes dyrlæge til smerte- og væskebehandling i blodåren.

Læs også SOP for god malkning på:

www.landbrugsinfo.dk/kvaeg/SOP